

מוריד גשמים בשבת ולא חושש למלאכת הוצאה, וישיב מפני שכל העולם רשותו הוא, ולכאורה תמוה אמאי לא הקשה דהוי זורע או חורש. [ונראה] משום דכל מעשה בראשית לא איכפת לה — שלזה באה השבת לחזקו, אבל הוצאה שאינה תלויה במעשה אלא במקום היה קשה לה, וישיב שאין כאן שינוי מקום, ודו"ק.

ל"ו, ז'. והמלאכה היתה דים לכל המלאכה.

בא וראה יקרות וחביבות המצוה, שהרי כמה כסף וזהב ואבנים טובות וכדומה נשתקע בבנין המשכן, וכמה חדשים יגעו בעשייתו, ובאמת לא היו צריכין [אותו] אלא חדשים אחדים אלמלא חטאו במרגלים והיו נכנסים תיכף לארץ ישראל והיו בונין בנין של אבנים⁸, והרי נמצא שכל יגיעתם היתה רק לקיום מצות ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ומכיון שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות וצריך אתה להזהר במצוה קלה כבחמורה א"כ לכל מצוה ומצוה צריך הוא להיות יגע כל כך ובמסירות נפלאה ככל חכמי לב הללו שיגעו להקים את המשכן, ודו"ק.

ל"ו, י"ט. ויעש מכסה לאהל עורות אילים מאדמים.

תרגם אונקלוס וז"ל: ועבד חופאה למשכנא משכי דכרי מסמקי. והנה תרגם אהל "משכנא", ולעיל [פי"ד] ויעש יריעות עזים לאהל על המשכן, תרגם: ועבד יריען

דמעזי לפרסא על משכנא, הרי שתרגם אהל "פרסא", וכן באמת תרגם לעיל [ל"ה פי"א]: את המשכן את אהלו ואת מכסהו וגו', ית משכנא ית פרסה וית חופאה וכו'. וצריך לומר דתרגום של אהל הוא משכנא, אלא שכאן כלשון הקודש היריעות הפנימיות קראום משכן, מפני שהדירה היתה תחתיהן, ויותר נכון מפני שהשכינה היתה שרויה שם, ובתרגום לא היה תרגום למלה זו, ולפיכך אם הכתוב [עוסק לגבי מה] שיהיה על המשכן תרגמו כלשון "פרסא"⁹, ואם האהל בא בשם אהל של דירה תרגמו "משכנא".

ועיין בראב"ע כאן שכתב וז"ל: לאהל להיות אהל עכ"ל. יש כאן טעות סופר, וצריך לציין (יד) דקאי על פסוק לאהל, ודו"ק היטב.

ועיין לקמן [ל"ט פל"ג]: ויביאו את המשכן אל משה את האהל ואת כל כליו קרסיו קרשיו וגו', שתרגם אונקלוס: ואיתו ית משכנא למשה ית משכנא וכו', וע"כ דאיהו מפרש ד"את האהל" פירושו של המשכן, כלומר, הביאו את המשכן בכללו, והיינו את האהל ואת המכסה וגם קרסיו קרשיו וכו'. אבל הרמב"ן בפירושו מפרש דהמשכן היינו יריעות השש והאהל הנהו יריעות העזים, ועיי"ש.

ל"ז, כ"ה. ויעש את מזבח הקטרת עצי שטים.

הנה מצינו כמה שמות לכל א'

8. ואף שגם בארץ ישראל עברו הרכה שנים עד שבנו בית, נראה שכוונת רבינו היא שכל זה נגרם להם מחמת החטא, אבל אילולא חטאו היו נכנסים לא"י ובונים ביהמ"ק מיד, וכמו שביאר רבינו להלן בפרשת שלח [י"ג פ"ד] ועיי"ש.

9. כלומר, דבפסוק י"ד שכתוב ויעש יריעות עזים לאהל, היינו שבא להאחיל, אז תרגמו בשם "פרסא" וכו'.